

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์
A Study of Development Guidelines for Implementing Educational Quality
Assurance in the Management of Schools under the Secondary Educational
Service Area Office Kalasin

พงศธร สารรัตน์^{1*}, อมร มะลาศรี² และปาริชา มารี เคน³

Pongsathon Sararat^{1*}, Amorn Malasri² and Paricha Marie Kane³

^{1*}นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาพลันธุ์

^{2,3}อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยภาพลันธุ์

^{1*}Master Student of Education Kalasin University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

*Corresponding Author Email: thethelord@gmail.com

Received: 31 January 2026 Revised: 10 February 2026 Accepted: 13 February 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา 2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาพลันธุ์ จำนวน 322 คน ที่มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970) ที่ระดับความเคลื่อนไหว 0.05 จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างไม่เป็นสัดส่วน และมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56, S.D. = 0.40$) 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58, S.D. = 0.30$) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.28 และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ประกอบด้วย 3.1) แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้น

คุณภาพผู้เรียนรอบด้าน โดยมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล จำนวน 16 แนวทาง 3.2) แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพ ระบบและกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียน และระบบนิเทศการปฏิบัติงาน ตามนโยบาย ทิศทางกลยุทธ์และแผนงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ จำนวน 27 แนวทาง และ 3.3) แนวทางดำเนินงานตามตัวชี้วัดจัดให้มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 18 แนวทาง

คำสำคัญ: การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา, การบริหารจัดการของสถานศึกษา, แนวทางการพัฒนา

Abstract

This research consists purposes were 1. to examine the current conditions and desirable conditions of implementing educational quality assurance in school management 2. to investigate the priority needs for implementing educational quality assurance in school management and 3. to study development guidelines for implementing educational quality assurance in school management. This study employed a mixed methods research design, integrating both quantitative and qualitative approaches. The research instruments consisted of a questionnaire and an interview form. The sample group comprised 322 school administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin, determined using the Krejcie and Morgan sample size table at a 0.05 level of error. The samples were selected through disproportional stratified random sampling. The target group included five experts, selected through purposive sampling. Data collected from the questionnaires were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI modified). Qualitative data were analyzed using content analysis. The research findings revealed that 1) The current conditions of implementing educational quality assurance in school management, overall, were at a high level ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.40) 2) The desirable conditions of implementing educational quality assurance in school management, overall, were at the highest level ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.30). The overall Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) was 0.28. The development guidelines for implementing educational quality assurance in school management under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin consisted of 61 guidelines. These guidelines were categorized into three indicators: 1) implementing academic development that emphasizes the holistic quality of learners 2) establishing a quality management system, learner support and assistance systems and supervision systems in accordance with policies, strategic directions, and action plans aligned with the school vision and mission and 3) The development guidelines for educational quality assurance in the management dimension of schools under the Secondary Educational Service Area Office Kalasin consist of the following components 3.1) Guidelines based

on indicators for academic development emphasizing holistic learner quality, led by administrators demonstrating strong instructional leadership and governance based on good governance principles, comprising 16 guidelines 3.2) Guidelines based on indicators for the establishment of quality management systems, student support mechanisms and supervision systems aligned with policies, strategic directions and operational plans consistent with the institutional vision and mission, comprising 27 guidelines and 3.3) Guidelines based on indicators for the provision and utilization of media, equipment, and information technology systems to support both administration and instructional management, comprising 18 guidelines.

Keywords: Educational Quality Assurance Implementation, Management of Schools, Development Guidelines

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทั้งภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีหน้าที่ประเมิน ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการประเมินพร้อมข้อเสนอแนะแก่ สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561 เป็นกรอบในการพัฒนาและกำกับคุณภาพการศึกษามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) การประกันคุณภาพภายนอกตามกรอบ พ.ศ.2567 – 2571 มุ่งประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2567) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับการประเมินรูปแบบใหม่อย่าง รอบคอบเพื่อให้ผลการประเมินเป็นไปตามมาตรฐานในระดับสูงสุด

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานยังประสบปัญหา ผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจ และขาด การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด (รายงานปี พ.ศ. 2566 พบปัญหา 5 ด้านหลัก ได้แก่ บุคลากร การบริหารจัดการ งบประมาณ การประกันคุณภาพภายใน และการขับเคลื่อนภายในสถานศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ด้านบุคลากร ผู้บริหาร ขาดความตระหนัก ครูไม่เพียงพอ และขาดความรู้ด้านกระบวนการประกันคุณภาพด้านการบริหารจัดการ นโยบายจากต้นสังกัด มีจำนวนมากและเร่งด่วน ส่งผลต่อการบริหาร โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน มาตรฐานที่ 2 และกรอบการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ.2567-2571 มาตรฐานที่ 2 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา, 2567) สะท้อนความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการและระบบประกันคุณภาพที่ ยืดหยุ่น ลดภาระ และสอดคล้องบริบทสถานศึกษา

กระบวนการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวม (ทวน เทียงเจริญ, 2563) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสุข ปลอดภัย และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561) มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องพัฒนากลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบ ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับ ปีการศึกษา 2566 พบว่า ยังมีบางโรงเรียนไม่สามารถพัฒนาได้ถึงระดับยอดเยี่ยมในทุกมาตรฐานอุปสรรคสำคัญด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การขาดแคลนครู ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนต่ำกว่ามาตรฐาน สภาพอาคารและสื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับ, 2567) นอกจากนี้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่ครอบคลุมและไม่เข้มแข็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับจึงมุ่งพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับ, 2567)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งจะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในด้านการบริหารการจัดการสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อันจะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับ
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลึกลับ

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

กมลทิพย์ ใจเที่ยง (2562) ระบุว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการเชิงระบบในการกำกับและจัดการภารกิจขององค์กรการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาการบริหารครอบคลุมการวางแผน การจัดระเบียบ การประสานงาน และการควบคุมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพขอเขตการดำเนินงานรวมถึงการพัฒนาหลักสูตร บุคลากร งบประมาณ และสภาพแวดล้อมการ

เรียนรู้การบริหารที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานและการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน และสุรศักดิ์ ปาเฮ (2562) อธิบายว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการเชิงระบบในการวางแผน จัดระเบียบ นำ และควบคุมการดำเนินงานขององค์กร การศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพการบริหารครอบคลุมการกำหนดนโยบาย การพัฒนาแผนกลยุทธ์ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่านอกจากนี้ยังมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนและส่งเสริมความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. หลักการในการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2561) เสนอหลักการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา หลักการแรก คือ การกระจายอำนาจ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ หลักการที่สอง คือ การมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมให้ภาครัฐ เอกชน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และติดตามการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมดังกล่าวช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาและสร้างความภาคภูมิใจร่วมกันในความสำเร็จของสถานศึกษา หลักการที่สาม คือ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยการกำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาที่ชัดเจนสถานศึกษานำเป้าหมายดังกล่าวไปจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและเลือกยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมการสื่อสารเป้าหมายและแผนพัฒนาอย่างทั่วถึงช่วยสร้างความโปร่งใสและความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งให้สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบประกันคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับบริบทของตน และใช้การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันผลการจัดระบบประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง พ.ศ.2561 เริ่มจากการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีมุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การดำเนินงานตามแผนต้องมีกลไกกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยไม่เพิ่มภาระแก่ครูเกินความจำเป็น การประเมินคุณภาพภายในเน้นทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อสะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาอย่างแท้จริง ผลการประเมินถูกนำไปใช้ในการติดตามและพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสุดท้าย สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อสื่อสารคุณภาพการศึกษาและเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,003 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 124 คน และครูจำนวน 1,879 คน รวมทั้งหมด 2,003 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ จำนวน 322 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ จำนวน 50 โรงเรียน ปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดตัวอย่างของเครืองชี้และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวอย่างเพิ่มเป็น 350 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Disproportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารการศึกษา 1 คน 2) ผู้บริหาร 3 คน ที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2567 3) นักวิชาการจำนวน 1 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา ตลอดจนผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงคกับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ซึ่งผลการประเมินมีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าตั้งแต่ 0.27 - 0.79 และค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าตั้งแต่ 0.27 - 0.89 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ่างบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินแบบสอบถามสภาพปัจจุบันทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) อีกทั้ง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ กลั่นกรอง จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล 1 คน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา 1 คน ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์มาหาข้อบกพร่อง ข้อแก้ไข ข้อเสนอแนะให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 ท่าน และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ จำนวน 322 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ จำนวน 50 โรงเรียน ปีการศึกษา 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางการวิจัยเพื่อหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ (Modified Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย ร่วมกับข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลักษณะการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ PNI ใช้ในการวิเคราะห์ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุพันธ์ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุพันธ์ โดยภาพรวม

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{Modified}$	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล		
1. มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม ของสถานศึกษากำหนดชัดเจน	3.65	0.43	มาก	4.62	0.39	มากที่สุด	0.27	6
2. มีระบบบริหารจัดการคุณภาพระบบและกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียน และระบบนิเทศการปฏิบัติงาน ตามนโยบาย ทิศทางกลยุทธ์และแผนงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ	3.53	0.41	มาก	4.63	0.27	มากที่สุด	0.31	2

3. ดำเนินงานพัฒนาวิชาการเน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการและบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล	3.49	0.53	ปานกลาง	4.59	0.33	มากที่สุด	0.32	1
4. มีแผนงานและการดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	3.57	0.42	มาก	4.56	0.36	มากที่สุด	0.28	4
5. จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพอาคารสถานที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.54	0.38	มาก	4.52	0.35	มากที่สุด	0.28	4
6. จัดให้มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	3.50	0.43	ปานกลาง	4.55	0.38	มากที่สุด	0.30	3
7. สวัสดิภาพและแนวทางการป้องกันโรคอุบัติภัย และภัยพิบัติ	3.65	0.46	มาก	4.58	0.36	มากที่สุด	0.25	7
8. การเสริมสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรและชุมชน เพื่อความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน	3.67	0.47	มาก	4.57	0.35	มากที่สุด	0.25	7
โดยรวม	3.56	0.40	มาก	4.58	0.30	มากที่สุด	0.28	-

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.40) ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสริมสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรและชุมชนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.47) ขณะที่ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่มุ่งคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการและยึดหลักธรรมาภิบาล ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.53) และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.30) ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีระบบบริหารจัดการคุณภาพ ระบบช่วยเหลือผู้เรียน และ

ระบบนิเทศการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.27) ขณะที่ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.35)

2. ศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพหุสภพินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.30) โดยตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพและระบบช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.27) ขณะที่ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.35) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.28 (PNI = 0.28)

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพหุสภพินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพหุสภพินธุ์ ได้ 3 แนวทางหลัก ดังนี้

3.1 แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน โดยมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล จำนวน 16 แนวทาง

3.2 แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพ ระบบและกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียน และระบบนิเทศการปฏิบัติงาน ตามนโยบาย ทิศทางกลยุทธ์และแผนงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ จำนวน 27 แนวทาง

3.3 แนวทางดำเนินงานตามตัวชี้วัดจัดให้มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 18 แนวทาง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพหุสภพินธุ์ พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.40) โดยตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเสริมสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.47) ส่วนตัวชี้วัดค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาวิชาการมุ่งคุณภาพผู้เรียน ภายใต้ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.53)

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ พบว่า ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหาร จัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.30) โดยตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีระบบบริหารจัดการ คุณภาพและระบบช่วยเหลือผู้เรียนที่สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.27) ขณะที่ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.35) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยรวมมี ค่าเท่ากับ 0.28 (PNI = 0.28)

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ พบว่า 1) แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่ เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน โดยมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล จำนวน 16 แนวทาง 2) แนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพ ระบบและกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียน และระบบนิเทศ การปฏิบัติงาน ตามนโยบาย ทิศทางกลยุทธ์และแผนงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ จำนวน 27 แนวทาง และ 3) แนวทางดำเนินงานตามตัวชี้วัดจัดให้มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการ จัดการเรียนรู้ จำนวน 18 แนวทาง

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารยังให้ ความสำคัญกับระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ชามา เทียนโสภา (2566) และกรอบ กฎหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับจิตติมา วรณศรี (2566) ที่เน้นการมีส่วนร่วมความรับผิดชอบ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA รวมถึงสอดคล้องกับมยุรี วรวรรณ (2563) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับกันยาณี ทองศรีนุ่น (2565) ศึกษาการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน มัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ พบว่า การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีการบริหาร อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับพุทธิภา รงค์ประเสริฐกุล (2566) ศึกษาศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนวัดบางหลวง พบว่าการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดบางหลวง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับกรอบการ ประเมินคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2567–2571 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2567) อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวสะท้อนความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องเร่งพัฒนาการบริหารจัดการให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและ

การประเมินรอบใหม่ ทั้งนี้ สอดคล้องกับพิชญาภา ยืนยาว (2565) และ Odoh Francis Ikechukwu (2014) ศึกษาการควบคุมคุณภาพและการประกันคุณภาพในฐานะเป็นเครื่องมือคุณภาพสำหรับการศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาชุกา ประเทศไนจีเรีย ที่ชี้ให้เห็นว่าการประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและสร้างความเชื่อมั่นต่อคุณภาพสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผลจากการขับเคลื่อนนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดมาตรฐานและเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้บริหารและครูมีความตระหนักในการยกระดับระบบบริหารจัดการให้สอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติ ผลดังกล่าว สอดคล้องกับพิชญาภา ยืนยาว (2565) ที่มองว่าการบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับมยุรี วรวรรณ (2563) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมบริหารตามโครงสร้างและบริบทโรงเรียนเพื่อช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และวิศพล ชุตินทรศรี (2566) ศึกษาการศึกษาความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีระบบบริหารจัดการคุณภาพ ระบบช่วยเหลือผู้เรียน และระบบนิเทศที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ประเด็นดังกล่าวสะท้อนช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

3. ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญสูงสุดคือ การพัฒนางานวิชาการที่มุ่งคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน โดยมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและยึดหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการพัฒนาวิชาการยังขาดความต่อเนื่องในการนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงกลไกการบริหารและระบบนิเทศติดตามที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สมรรถนะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ (2567) ที่ระบุว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับณัฐชัย ปานชะเล (2565) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย ที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นด้านกระบวนการบริหารและการจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2567) ได้กำหนดให้ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการและยึดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

4. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ควรมุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการวงจร PDCA ร่วมกับ PLC เพื่อขับเคลื่อนการนิเทศภายใน การพัฒนาครู และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจ ซึ่งสะท้อนบทบาทผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการที่ยึดหลักธรรมาภิบาล อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรอบด้านควบคู่กับระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและความปลอดภัยในสถานศึกษา นอกจากนี้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อการ

บริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากรและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ (2566) การศึกษาความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า แนวทางการเตรียมความพร้อมที่สำคัญคือ การใช้หลักบริหารแบบมีส่วนร่วมและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการปฏิบัติงานและส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้จากสื่อที่หลากหลายมากขึ้น โดยผู้บริหารควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ (MIS) เพื่อการตัดสินใจ พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการบำรุงรักษาและการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลให้เกิดขึ้นในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2567) ได้กำหนดตัวชี้วัดเรื่องการใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยเน้นให้สถานศึกษามีแผนพัฒนาเทคโนโลยี ตรวจสอบและประเมินการใช้สื่ออุปกรณ์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ (MIS) เพื่อการตัดสินใจ พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการบำรุงรักษาและการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรและสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลให้เกิดขึ้นในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

1. เกิดองค์ความรู้ด้านรูปแบบการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพการศึกษาที่บูรณาการ PDCA ร่วมกับ PLC โดยใช้เป็นกลไกหลักในการพัฒนาระบบบริหารจัดการ การนิเทศภายใน และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในระดับสถานศึกษา
2. งานวิจัยชี้ให้เห็น บทบาทใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการเชิงกลยุทธ์ ที่เน้นการนิเทศแบบ Coaching และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์จากการประเมินภายในและภายนอกเพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์
3. พัฒนาแนวคิด การประกันคุณภาพที่มุ่งคุณภาพผู้เรียนแบบองค์รวม โดยบูรณาการผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนางานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรอบด้านขับเคลื่อนงานวิชาการด้วย PLC และการนิเทศบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อยกระดับคุณภาพและสร้างแบบอย่างที่ดี (Best Practice)
- 1.2 ผู้บริหารควรพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพที่เป็นมาตรฐาน ใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัดที่ชัดเจนขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วย PLC และการนิเทศแบบกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและสร้าง Best Practice ที่สามารถขยายผลได้

1.3 ผู้บริหารควรวางแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จัดสรรทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT อย่างเหมาะสมมุ่งพัฒนาทักษะดิจิทัลและ AI ของผู้บริหาร ครู และผู้เรียน เพื่อสร้างวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารและจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อยกระดับประสิทธิผลการประกันคุณภาพด้านการบริหารจัดการทั้งนี้เพื่อพัฒนาโมเดลการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนกลยุทธ์และขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2.3 ควรศึกษาการพัฒนานวัตกรรมหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนระบบบริหารจัดการคุณภาพ ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และการนิเทศภายในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการข้อมูล ลดภาระงานเอกสาร และส่งเสริมการติดตามช่วยเหลือผู้เรียนอย่างทันทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135, ตอนที่ 11 ก 23 กันยายน 2561.
- ทองศรีนุ่น. (2565). *การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขนาดนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์: นนทบุรี.
- กมลทิพย์ ใจเที่ยง. (2562). *การบริหารองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพมหานคร.
- จิตติมา วรณศรี. (2566). *การบริหารจัดการสู่คุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณาการพิมพ์.
- ชามา เทียนโสภา. (2566). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งความสุข*. (วิทยานิพนธ์การวิจัย). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร: พิษณุโลก.
- ณัฐชัย ปานชะเล. (2565). *แนวทางการบริหารจัดการงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเลย*. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 2185-2196.
- ทวน เทียงเจริญ. (2563). *การพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์: ปทุมธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาน.
- พิชญภา ยินยาว. (2565). *แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม: นครปฐม.

- มยุรี วรารรณ. (2563). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม*. (วิทยานิพนธ์). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร: กรุงเทพมหานคร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์
- วัดพล ชูตินทราศรี. (2566). *การศึกษาความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. (วิทยานิพนธ์). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา: พะเยา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2561). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา*. สมุทรปราการ: ออฟเซ็ทพลัส.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2567). *คู่มือกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ.2567-2571 ฉบับสถานศึกษาและผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์. (2567). *รายงานผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2566*. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *การติดตามและประเมินผลระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พรินทิวานกราฟฟิค.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2562). *การศึกษาภาควันตภาพเรียนได้ทุกหนทุกแห่งและทุกเวลา*.แพร่: แพร่ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16, 297-334
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Odoh Francis Ikechukwu. (2014). *Quality Control and Quality Assurance as Tools for Quality Education in Public Secondary Schools in Nsukka Education Zone*. Nsukka: University of Nigeria.